

Piotr Chojnacki

Krajowa Narada Psychologów w dniach 9-10 lutego 1957 r.

Collectanea Theologica 28/1, 228-232

1957

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Białobrzieski przyczynowość jednoznaczna nazywa przyczynowością deterministyczną, a przyczynowość wieloznaczną — przyczynowością indeterministyczną. Wydaje mi się, że wprowadzenie do rozważań fizykalnych terminu „indeterminizm“ powoduje zamieszanie pojęć. Z pojęciem bowiem indeterminizmu łączy się niesłusznie myśl o przypadkowym, beładnym, nieprawidłowym przebiegu zjawisk, lub przypisuje się im właściwości działania istot rozumnych i wolnych. Natomiast uogólnienie i rozciągnięcie pojęcia determinizmu i przyczynowości na świat atomowy pozwoliłoby uniknąć tych konsekwencji. Determinizm jednoznaczny odnosilibyśmy do zjawisk makrofizycznych a determinizm wieloznaczny do zjawisk mikrofizycznych.

Termin „indeterminizm“ należałoby raczej przesunąć na teren tych nauk, które zajmują się czynnościami i wytworami, uwarunkowanymi wolną i rozumną aktywnością ludzką.

Stanisław Mazierski

KRAJOWA NARADA PSYCHOLOGÓW W DNIACH 9—10 LUTEGO 1957 R.

Psychologia i psychologowie w Polsce mieli pewien okres nie sprzyjający dla rozwoju badań psychologicznych i dla kształcenia młodych kadr psychologów. Okres ten należy już jednak do przeszłości.

Polskie Towarzystwo psychologiczne zostało wskrzeszone. Odbyły się narady w ciśniejszym gronie psychologów, które doprowadziły do tego, iż Polskie Towarzystwo Psychologiczne (siedziba: Poznań, ul. Fredry 10) zorganizowało Krajową Radę Psychologów w Warszawie.

Obrady zagał prezes P. T. P., prof. dr Stefan B ł a c h o w s k i. Stosownie do programu zostały wygłoszone referaty poświęcone zadaniom psychologii stosowanej, a więc psychologii stosowanej w wychowaniu, w lecznictwie psychiatrycznym, w sądownictwie i w sztuce.

We wszystkich referatach podkreślano doniosłość psychologii w różnych dziedzinach życia ludzkiego i kultury. Dawano wyraz żalom, iż chlubny dorobek polskiej psychologii nie tylko nie został należycie wyzyskany, lecz nawet został zahamowany rozwój psychologii i jej stosowanie w dziedzinach dość ważnych życia ludzkiego, tak indywidualnego jak i społecznego.

Referat prof. dr Janiny Budkiewicz wykazywał, jakie szkody powstają dla wychowania i wychowanków na skutek niezajomości psychiki i czynników wchodzących w grę przy nauczaniu i wychowaniu młodzieży szkolnej. W związku z tym referatem odzywały się głosy w dyskusji za potrzebą wprowadzenia nauki psychologii dla wszystkich nauczycieli i wychowawców, aby zmniejszyć ilość błędów popełnionych w stosunku do młodzieży nauczanej i wychowywanej, i za potrzebą rozsądnego wykorzystania tych wiadomości, jakimi rozporządza współczesna psychologia na daleko posuniętym szczeblu rozwoju w krajach zachodnich i Ameryce.

Referat mgr Marii Przetacznikowej odślaniał brak wykwalifikowanych psychologów w zakładach wychowania małych dzieci, które często znajdują się pod opieką osób nie przygotowanych do swej pracy pedagogicznej i nie mających do niej zamiłowania. Małe dzieci cierpią na tym, gdyż dostają urazów psychicznych lub podlegają różnym defektom psychicznym i stają się mniej wartościowe w życiu późniejszym.

Przedstawicielka pediatrii doc. dr Bielicka poruszyła tę sprawę w dyskusji przedstawiając ujemne następstwa dla rozwoju dziecka i dla instynktu rodzinnego, jakie płyną z faktu wyobcowywania dziecka z rodziny i pozostawiania go w zakładzie wychowawczym. Z reguły dzieci podlegają zaburzeniom emocjonalnym. Najnowsze obserwacje poczynione na dzieciach i rozważania psychologów klinicystów prowadzą do wniosku, iż małe dziecko winno się wychowywać w atmosferze rodziny. Tylko niezwykle konieczność może zmuszać do oddawania go pod opiekę najlepszych wychowawczyń i psychologów.

Dr Stanisław Trębaczewicz przedstawił usługi, jakie psychologia oddaje przy leczeniu w zakładach psychiatrycznych i w jaki sposób pomoc psychologa może chronić psychiatrę przed fałszywym rozpoznaniem i fałszywymi metodami leczenia. Oczywiście, chodzi o psychologa odpowiednio przygotowanego do tych zadań, znającego więcej fizjologię i anatomię a nawet orientującego się w sprawach schorzeń cielesnych. Fakt, iż w wielu zakładach psychiatrycznych pracują psychologowie i to z pomyślnymi rezultatami dla leczenia psychiatrycznego, potwierdza użyteczność psychologii.

Doc. dr Irena Schillerowa przedstawiła, co daje i co dać może psychologia w obrębie sztuki, a prof. dr Maria Zębrowska w dziedzinie sądownictwa.

Prof. dr Mieczysław Kreutz podał wnioski ogólne, jakie nasuwają się pod wpływem rozważań nad stanem faktycznym psychologii w Polsce i wymagań, które stawia nauka i jej potrzeby organizacyjne.

Aczkolwiek w referatach była mowa o zadaniach psychologii stosowanej, to jednak w dyskusji dr Mieczysław Choynowski zwrócił uwagę, że przez to nie należy spychać na plan dalszy psychologii teoretycznej i badawczej. Wszak psychologia badawcza opracowuje narzędzia myślowe, tj. pojęcia, które się później stosuje w różnych dziedzinach. Prawidłowy postęp psychologii stosowanej zależy w dużej mierze od teoretycznych badań i udoskonalenia pojęć psychologicznych. Na tym polu są duże zaległości do odrobienia. Należałoby pomyśleć o przetłumaczeniu bardziej współczesnych i celniejszych podręczników i monografii zwłaszcza z psychologii traktowanej biologicznie.

Podkreślono także ważność metod statystycznych przestrzegając równocześnie przed zbyt uproszczonym pojmowaniem roli statystyki w badaniach psychologicznych. Nie ulega wątpliwości, iż przy badaniu zjawisk tak złożonych i wielorako uwarunkowanych jak zjawiska psychiczne metody statystyczne są nieodzowne, jeśli badania mają osiągać doskonalszy szczebel naukowy. Krzywa rozwoju naukowego tej dziedziny wiedzy

podniosłaby się znacznie dzięki zastosowaniu i rozbudowaniu metod statystycznych.

Wysunięto również wnioszek o utworzenie Instytutu Psychologicznego, którego celem byłoby koordynowanie prac badawczych i ogłaszanie drukiem tych prac, oraz wykorzystanie osiągnięć badawczych w życiu praktycznym.

Absolwenci i pracownicy ongiś prosperującej Wyższej Szkoły Higieny Psychiczej wystąpili z wnioskiem wskrzeszenia tej Szkoły, która przygotowała licznych pracowników w dziedzinie psychologii klinicznej i psychicznej higieny pracy. Za wskrzeszeniem takiej uczelni przemawiał także prof. dr Kazimierz Dąbrowski, znany jej organizator.

Poruszono jeszcze sprawę reorganizacji studiów psychologicznych na Wydziałach uniwersyteckich domagając się, aby te studia uwzględniały w większej mierze potrzeby psychologii stosowanej i klinicznej.

Wskazano na potrzebę opracowania programu studiów psychologii teoretycznej i stosowanej, przystosowanego do wymagań teoretycznych i do praktycznego zastosowania psychologii w wychowaniu, pracy, sztuce, lecznictwie i sądownictwie. Uchwalono, iż ze względu na potrzebę psychologii w różnych dziedzinach należy zwrócić się do Ministerstwa Oświaty, aby psychologia została wprowadzona i odpowiednio nauczana w szkole średniej.

Prof. dr Eugeniusz Geblewicz wskazał na wiele różnych dziedzin możliwego zastosowania psychologii dla ulepszenia i upiększania życia ludzkiego. Podniósł zagadnienie świadomego stosowania psychologii w życiu codziennym, zwłaszcza w wypadkach trudnych, powikłanych, gdy dane jednostki potrzebują zrozumienia, pomocy i rady, chociaż nie znajdują się na progu zachorzenia psychicznego.

Licznie zgłoszone wnioski zostały przekazane komisji wybranej dla zajęcia się ich realizacją.

Résumé

LA CONFÉRENCE DES PSYCHOLOGUES POLONAIS TENUE
À VARSOVIE LE 9-10 FEVRIER 1957

Le but de la conférence était la renaissance des études psychologiques en Pologne qui pendant quelques dernières années étaient abandonnées ou bien réduites. Certains partisans du marxisme ont soulevé des objections contre la psychologie en l'accusant de la stérilité du point de vue théorique et pratique.

Or, la pratique de la vie sociale et notamment dans le domaine de l'éducation, dans l'industrie, dans les cliniques psychiatriques, dans l'art, dans le procès juridique montre à l'évidence l'utilité de la psychologie appliquée. Les représentants de différents domaines de la psychologie appliquée ont rapporté comment la coopération des psychologues est bien exigée dans les écoles, dans l'industrie, dans la communication, dans les cliniques etc., et quels dangers viennent dans les cas où cette coopération manque. On a fait appel aux exemples pris de la pratique. Dans la discussion ont pris la parole surtout les éducateurs, les pédiatres et les psychiatres qui insistaient sur les mauvaises conséquences entraînées par l'ignorance ou la négligence des connaissances que nous offrent les différentes branches de la psychologie.

On n'a pas oublié à souligner l'importance de la psychologie théorique qui fournit les bases scientifiques à la psychologie appliquée et la nécessité de cultiver les méthodes statistiques qui se manifestent indispensables pour assurer l'exactitude aux recherches psychologiques. Plus les phénomènes sont compliqués d'autant plus ils exigent des méthodes qui nous approchent d'une grande probabilité.

On a avancé le projet d'ériger un Institut dont la tâche serait de coordonner les recherches psychologiques en vue de leur application dans la pratique sociale. Les considérations sur l'importance de la psychologie ont fait surgir l'idée d'accorder une attention aux études de psychologie dans l'enseignement secondaire et l'enseignement universitaire.

Les nombreuses résolutions prises en vue d'amélioration des conditions pour le développement de la psychologie ont été confiées à une commission spécialement chargée de leur réalisation.

Piotr Chojnacki